

**Recenzja dorobku naukowego oraz rozprawy habilitacyjnej doktora Adriana Szumskiego
zatytułowanej „Znaczenie członkostwa Polski w Interpolu dla funkcjonowania Policji”**

I. Podstawa prawna sporządzenia recenzji

Niniejsza recenzja dorobku w postępowaniu habilitacyjnym została sporządzona w związku z pismem z dnia 5 czerwca 2018 r., Nr BCK-I-L-66829/18, w którym Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów poinformowała Dziekana Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie o powołaniu, na podstawie art. 18 a ust. 5 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882, 1311, z 2017 r. poz. 859, 1530.), o powołaniu komisji celem przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dra Adriana Szumskiego w dziedzinie nauk prawnych w dyscyplinie prawo.

Pismem z dnia 27 czerwca 2018 r. Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego poinformował o powołaniu mnie w skład tej komisji w jako recenzenta. Tym samym przedstawiam recenzję dorobku naukowego, działalności dydaktycznej i popularyzatorskiej dra Adriana Szumskiego.

II. Charakterystyka naukowa Kandydata

Doktor Adriana Szumski uzyskał w 2003 roku dyplom magistra prawa na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, oraz dyplom magistra stosunków międzynarodowych na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego (egzaminacje masterskie zdane z wynikiem bardzo dobrym). Stopień doktora nauk prawnych w zakresie prawa uzyskał na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego na podstawie pracy doktorskiej pt. „Wykorzystanie taktyki i techniki kryminalistycznej w ramach czynności operacyjno-rozpoznawczych”. Promotorem pracy był prof. dr hab. Zdzisław Kegel.

Od 2007 roku zatrudniony jest na stanowisku adiunkta w Zakładzie Polityki Zagranicznej RP Instytutu Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Wrocławskiego. Prowadzi też zajęcia na innych uczelniach wrocławskich.

III. Kryteria i przedmiot oceny w postępowaniu habilitacyjnym

1. Zgodnie z treścią art. 18 ust. 7 ustawy recenzent w postępowaniu habilitacyjnym ocenia czy osiągnięcia naukowe wnioskodawcy spełniają kryteria określone w art. 16 tej Ustawy. Przepis art. 16 ust. 1 stanowi, iż kandydat do stopnia doktora habilitowanego powinien posiadać stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej. Osiągnięciem naukowym może być dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo cykl publikacji powiązanych tematycznie, czy część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

2. Do postępowania habilitacyjnego może być dopuszczona osoba, która zgodnie z art. 16 ust. 1 *in fine* wykazuje się istotną aktywnością naukową. Ocenę osiągnięć naukowych osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego przeprowadzić należy według kryteriów określonych w przepisach Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196 , poz. 1165).

3. Pan dr Adrian Szumski jako swoje osiągnięcie naukowe, w rozumieniu przepisu art. 16 ust. 1 Ustawy, wskazał monografię zatytułowaną „Znaczenie członkostwa Polski w Interpolu dla funkcjonowania Policji” wydaną przez Oficynę Wydawniczą Arboretum z Wrocławia w 2018 roku, ss. 206. Ponadto celem udokumentowania swej aktywności i naukowej Habilitant wskazał na około 50 publikacji naukowych (w tym dwie monografie), w zasadzie niemal w całości opublikowanych po uzyskaniu stopnia doktora. Wskazując na inne elementy aktywności naukowej Habilitanta przywołać należy udział w około 25 konferencjach naukowych, realizowaną działalność dydaktyczną, a także działalność popularyzująca naukę.

IV. Ocena monografii pt. Znaczenie członkostwa Polski w Interpolu dla funkcjonowania Policji

Niewątpliwie najważniejszą pozycją w niemałym już dorobku naukowym dra Adriana Szumskiego jest oczywiście opublikowana przez niego w 2013 r. praca habilitacyjna, w postaci

książki zatytułowanej: *Znaczenie członkostwa Polski w Interpolu dla funkcjonowania Policji..* Praca mieści się w nurcie podstawowych zainteresowań naukowych habilitanta, które dotyczą kryminalistyki, a w ramach tego obszaru, wokół problematyki organizacji i funkcjonowania policji oraz zgaśnień międzynarodowej współpracy policyjnej. Jej rangę dodatkowo podnosi fakt zrecenzowania jej (dla celów wydawniczych) przez przedstawiciela cenionego, katowickiego środowiska naukowego. Ubolewać jedynie należy, że w tym przypadku nie pokuszono się o uzyskanie dwóch recenzji wydawniczych, co byłoby spełnieniem obowiązującego niegdyś i niewątpliwie korzystnego dla standardów naukowych obyczaju. Nie ulega wszakże wątpliwości i powiedzmy to na wstępie, że recenzowana praca to zdecydowanie poważna i interesująca pozycja naukowa, wymagająca do jej napisania zastosowania dużej interdyscyplinarnej wiedzy, ugruntowująca w przekonaniu, że jej Autor dobrze opanował niezbędny warsztat badawczy i pisarski.

Przedstawione dzieło poddane zostanie ocenie, po pierwsze z punktu widzenia zasadności wyboru i trafności ujęcia tematu, po drugie z punktu widzenia jego struktury (układu i kompletności rozdziałów), po trzecie zastosowanego języka, po czwarte z punktu widzenia wymogów metodologicznych (takich jak wskazanie przedmiotu pracy, pytań badawczych, wskazanie celu dzieła, prawidłowości przedstawianych wniosków, czy wyboru metod badawczych), wreszcie po piąte, z punktu widzenia wartości merytorycznej (czy praca ma charakter oryginalny, wyczerpujący, pozbawiony błędów, luk, sprzeczności, itd.)

Zaproponowany przez habilitanta temat pracy uznać należy za interesujący i warty omówienia w opracowaniu monograficznym, co wskazywałoby na to iż został on trafnie wybrany. Trudno odmówić racji Autorowi gdy wskazuje, że otwartość granic, upowszechnienie się nowoczesnych technologii ułatwiających komunikowanie się, oprócz korzyści przynoszonych uczciwym obywatelom, to czynniki ułatwiające działalność przestępczą, także przyczyniające się do umiędzynarodowienia się działalności grup przestępczej. To właśnie wymusza niezbędność kooperacji państw w dziedzinie walki z przestępczością, co wyraża się zawieraniem umów bilateralnych i multilateralnych, a także tworzenia form instytucjonalnych w postaci międzynarodowych organizacji zajmujących się zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości. Wśród tych instytucji niewątpliwie doniosłą rolę zajmuje Interpol, który pomimo pojawienia się w tej dziedzinie także różnych inicjatyw regionalnych, nadal zapewnia swoim państwom członkowskim unikalne możliwości, niedostępne w ramach innych form współpracy międzynarodowej, a jego działalność przekłada się na konkretne efekty. Nadto wskazać należy, iż ustawowym zadaniem Policji określonym w art. 1 ust.2 pkt. 7 ustawy o Policji, jest współ-

działanie z policjami innych państw oraz ich organizacjami międzynarodowymi, a także z organami i instytucjami Unii Europejskiej na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów; współpraca międzynarodowa. Autor wskazuje także na fakt, iż w literaturze przedmiotu spotyka się jedynie nieliczne publikacje dotyczące współdziałania Polski z Interpolem, czy samej tematyce Interpolu, czyli analizowane dzieło stanowi próbę uzupełnienia istniejącej luki w literaturze przedmiotu. Wskazuje też, iż specyfika przedstawionego tematu pozwala na nakreślenie następujących tematów badawczych, a mianowicie: jaki jest charakter Interpolu i w związku z tym jak może on potencjalnie oddziaływać na państwa członkowskie, jak na przestrzeni lat kształtowały się relacje Polski z Interpolem, oraz jakiego rodzaju aspektów funkcjonowania Policji dotyczy członkostwo Polski w Interpolu.

Dokonana analiza ma pozwolić na odpowiedź na pytanie, jaki wpływ na funkcjonowanie Policji Polsce wywarło i wywiera nadal członkostwo w Interpolu, a także z czym mogą być związane kierunki dalszej kooperacji w ramach tej organizacji.

Oceniana monografia w swej zasadniczej warstwie konstrukcyjnej wydaje się być przemyślana, a jej struktura, w szczególności kolejność analizowanych problemów, jest powiązana z postawionymi pytaniami badawczymi i hipotezami badawczymi. Tworzy więc jednolitą spójną całość, pozwalającą na osiągnięcie zamierzonego, postawionego przez Autora celu. Monografia składa się z pięciu rozdziałów poprzedzonych wyodrębnionym wstępem i zakończeniem określonym mianem wniosków końcowych. Rozdział pierwszy zawiera około 25 stron o objętości, drugi zawiera 20 stron objętości, rozdział trzeci około 15 stron, rozdział czwarty ponad 90 stron, oraz rozdział piaty 18 stron objętości.

Niewątpliwym przedmiotem zainteresowania Autora jest Interpol i ewentualne korzyści jakie nasza Policja uzyskuje z członkostwa Polski w tej organizacji, stąd też treść rozdziału pierwszego koncentrująca się na tej instytucji, stanowiącej instytucjonalną organizację międzynarodowej współpracy policyjnej. Autor dokonuje w nim charakterystyki Interpolu jako międzynarodowej organizacji współpracy policyjnej i stara się wskazać możliwe obszary oddziaływania tej organizacji na funkcjonowanie organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny w państwach członkowskich.

Rozdział drugi pracy ukazuje historię współdziałania polski z Międzynarodową Komisją Policji Kryminalnych (poprzednik Interpolu) w okresie XX-lecia międzywojennego. Omówione zostały w nim także okoliczności zawieszenia współpracy, która nastąpiła w okresie izolacji naszego kraju wynikającego z wyników drugiej wojny światowej, co paradoksalnie w dużym stopniu ograniczyło przestępczość międzynarodową. Wszakże, brak naszej obecności

poczynił duże uszczerbek związany z ograniczeniem działalności szkoleniowej, co odbiło się w określonym stopniu na skuteczności działalności MO. Wskazano także na okoliczności związane z ponownym przystąpieniem Polski do Interpolu, co nastąpiło dopiero w roku 1990.

Oczywiście ustalanie kolejności rozdziałów pracy jest dobrym prawem jej Autora. Wszakże, biorąc pod uwagę przedstawiane treści, zdaniem recenzującego, można było zastanowić się nad rozpoczęciem pracy od treści zamieszczonych obecnie w rozdziale drugim, zwłaszcza, iż w rozdziale pierwszym nie uniknięto konieczności przedstawienia pewnych informacji historycznych. Taka zamiana mogłaby zostać dokonana z korzyścią dla samej pracy, a nawet jej czytelnika.

Rozdział trzeci pracy dotyczy problematyki kształtowania się ram współpracy Polski z Interpolem po roku 1990. W dużej mierze poświęcony jest zagadnieniom tworzenia Krajowego Biura Interpolu jako jednostki przeznaczonej do organizacji współpracy z tą organizacją. Wskazano w nim także rozbudowę struktur organizacyjnych tej współpracy na niższych szczeblach poprzez tworzenie sieci stanowisk oficerów kontaktowych, co pozwala zaangażować w ten proces terenowe jednostki Policji, nie ograniczając jej jedynie do szczebla centralnego.

Przedmiotem rozdziału czwartego pracy, największego objętościowo (s. 75 -171), są według stwierdzenia Autora aktualne aspekty uczestnictwa w Interpolu. Wydaje się, że przyjęty tytuł rozdziału nie wydaje się najszcześniejszy, w szczególności zaś samo określenie „aktualne aspekty”, zwłaszcza gdy idzie o określenie aktualności. Życie dowodzi, iż to co wczoraj i dzisiaj uznajemy za rzecz aktualną, jutro już ona aktualną w żadnej mierze nie jest, a niekiedy może nawet wywoływać zdziwienie, że kiedykolwiek za taką była uznawana.

Gdy idzie o zawartość merytoryczną rozdziału to skoncentrowano się w nim na trzech współzależnych aspektach międzynarodowej współpracy policyjnej: aspekcie instytucjonalnym, współpracy operacyjnej i współpracy pozaoperacyjnej. Z punktu widzenia konstrukcyjnego, rozdział ten niewątpliwie dominuje w pracy, gdyż w zasadzie objętościowo treść pozostałych rozdziałów odpowiada objętościowo rozdziałowi czwartemu. Biorąc pod uwagę zawarte w nim treści, rozważyć można by podział rozdziału czwartego na trzy rozdziały, poświęcone odrębnie kwestiom organizacyjnym, odrębnie współpracy operacyjnej i pozaoperacyjnej. Recenzującemu pracę wydaje się, iż byłoby to z korzyścią dla czytelnika, zwłaszcza, iż wnoszone tu uwagi dotyczą, nie tyle treści merytorycznych, ile spraw formalnych, związanych z podziałem jednego dużego rozdziału na trzy mniejsze.

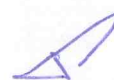
Merytorycznie w obecnym układzie organizacji formalnej, rozdział czwarty jest niewątpliwie podstawowym rozdziałem dla prowadzonych rozważań, Zawarte w nim treści mają bo-

wiem wskazać na to, co ma być zgodnie z zapewnieniem Autora istota pracy, czyli wskazaniem znaczenia członkostwa Polski w Interpolu dla funkcjonowania Policji. Analizę swa Autor rozpoczął od kwestii instytucjonalnych związanych z podstawami prawnymi owej współpracy, co miało umożliwić rozstrzygnięcie kwestii dotyczącej tego, czy model ów jest właściwy. Problem polega na tym, iż o ile przedstawiona w pracy została organizacja i struktura Interpolu, w zasadzie nie odniesiono się w niej do organizacji i struktury członu drugiego owej współpracy, mianowicie Policji. Ograniczono się w niej do omówienia sytuacji Krajowego Biura Interpolu i jego zadań. Jest to o tyle istotne, iż jedna z tez wskazuje, że obecnie mamy do czynienia z centralistycznym modelem tej współpracy, z pewnymi elementami decentralizacji.

Te rozważania dotyczące problemów strukturalnych wydają się istotne, gdyż sam Autor wskazuje, iż mamy do czynienia z centralistycznym modelem współpracy, w zasadzie go do końca nie opisując (nie wyjaśnia co jego zdaniem należy uważać za zjawisko centralizacji i decentralizacji i dlaczego) Nie odnosi się szerzej do struktury organizacyjnej samej Policji a także jej zadań. Wskazuje co prawda, iż Komendant Główny Policji, podległy ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, jest centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, ale nie odnosi się szerzej do tej sytuacji.

Gdy idzie o problematykę współpracy operacyjnej i współpracy pozaoperacyjnej, to wskazano, iż w przypadku tej pierwszej opisano jej istotę polegającą na wykorzystaniu systemu I-24/7 pełniącego rolę poczty elektronicznej służącej do wymiany informacji operacyjnych i pozaoperacyjnych. Zwrócono uwagę na zasadnicze obszary wykorzystania tego systemu, a także omówiono wykorzystanie systemu stosowania not i dyfuzji Interpolu. Omówiona została także problematyka korzystania z baz danych i specjalistycznych rejestrów Interpolu oraz wykorzystanie ich przez Policję. Wskazano także na udział Policji w operacjach Interpolu wymierzonych w przestępczość, polegających na cyklicznych lub jednorazowych działaniach organów ścigania prowadzonych równolegle w kilku krajach członkowskich, według jednolitych założeń. Idzie tu o dokonywanie typowych czynności policyjnych, takich jak kontrole pojazdów, czy przeszukiwanie wytypowanych obiektów, z wykorzystaniem pomocy technicznej Interpolu. Dotyczą one także przestępczości samochodowej, walki podrabianymi i nielegalnymi lekarstwami, często nabywanymi drogą internetową w nielegalnych aptekach internetowych, zwalczania handlu nielegalnymi i podrabianymi towarami (odzież, akcesoria odzieżowe, kosmetyki, wyroby perfumeryjne, płyty DVD oraz CD, nielegalne oprogramowanie, telefony i akcesoria telefoniczne, zegarki, biżuteria, a także wyroby bez akcyzy). Inne operacje o zasięgu

ogólnoświatowym odnoszą się do poszukiwania i zatrzymywania zbiegłych sprawców poważnych przestępstw (zabójstwa, wykorzystywanie seksualne dzieci, przemyt narkotyków, przemyt i handel ludźmi oraz pranie brudnych pieniędzy). Uczestnictwo Policji w tych działaniach wymusza także zmiany w strukturach organizacyjnych i wdrażaniu instrumentów służących współpracy operacyjnej. Pozytywnie wpływa to na działalność Policji w aspekcie działalności wykrywczej oraz na zawartość informacji we własnych bazach danych (wzrost ilości danych i ich precyzji).

Analizując współdziałanie w ramach działań pozaoperacyjnych, skoncentrowano się na udziale przedstawicieli Polski w grupach roboczych Interpolu oraz na działalności szkoleniowej. Obydwa te aspekty współpracy pozaoperacyjnej mają pozytywny wpływ na podnoszenie poziomu profesjonalizmu polskiej Policji w zakresie wykonywania jej ustawowych zadań jak też wynikają z nich dodatkowe korzyści o charakterze przede wszystkim prestiżowym.

Rozdział piąty pracy poświęcony jest ukazaniu perspektyw współpracy Polski z Interpolem, które związane są zarówno ze współpracą operacyjną, jak i pozaoperacyjną. Prognozę tę oparto o analizę dokumentów strategicznych, wskazujących perspektywiczne cele Interpolu jak i Polski w dziedzinie zwalczania przestępczości. Idzie tu więc o wypracowanie modelu funkcjonowania Policji w ramach Interpolu. Współpraca ta będzie ulegać zmianom o charakterze ewolucyjnym, które wynikać będą zarówno z przemian zachodzących w samej Policji, jak i w samym Interpolu. Jak wskazuje Autor, ten ewentualny nowy model współpracy wymagać będzie nie tylko aktywności samej Policji, ale także współpracy na szczeblu ministerialnym i rządowym, nie wspominając o konieczności działań parlamentarnych. Na temat ewentualnych działań tych organów państwa i ich niezbędności w tym procesie, niestety, nie znajdujemy wiele informacji w pracy.

Autor przeanalizował znaczną ilość materiałów źródłowych, umów międzynarodowych, aktów prawa europejskiego, aktów wewnętrznych Interpolu, aktów prawa wewnętrznego oraz aktów wydawanych przez Komendanta Głównego Policji oraz literaturę przedmiotu, w tym obcojęzyczną. Formalnie więc znajomość i wykorzystanie literatury przedmiotu nie budzi większych zastrzeżeń, choć wskazać należy na szczupłość klasycznej literatury prawniczej, dotyczącej choćby zagadnień prawa międzynarodowego, prawa europejskiego, czy pozycji zaliczanych do prawa administracyjnego. Dominującą rolę zajmuje literatura, która określić można mianem kryminologicznej i politologicznej, o ile można dokonać tego typu dywersyfikacji.

Od strony stylistycznej i jasności przedstawianych wywodów, recenzowana praca nie budzi większych zastrzeżeń. Jest napisana dobrym językiem i trudno byłoby wskazać w jej treści na większe uchybienia. Praca nie budzi także większych zastrzeżeń od strony metodologicznej.

Wnioski końcowe pracy mają zasadniczo charakter opisowo postulatywny i w zasadzie trudno z nimi polemizować, Jak bowiem z prawnego punktu widzenia odnieść się do tezy, że członkostwo w Interpolu wywarło istotny wpływ zarówno instytucjonalny jak i funkcjonalny aspekt funkcjonowania Policji, jak też wykonywanie jej zadań, skoro Autor posługuje się pojęciem niedookreślonym „istotny” nie analizując na czym ta istotność polega. Wniosek następny polega na stwierdzeniu, iż współdziałanie w ramach Interpolu nie straciło znaczenia dla Policji po włączeniu się Polski w regionalną współpracę policyjną. Także trudno polemizować też z ostatnim przedstawionym wnioskiem, że współpraca Policji z Interpolem systematycznie rozwija się, zarówno na dotychczasowych płaszczyznach, jak i na nowych obszarach.

Dokonując oceny końcowej przedstawionej pracy należy wskazać, iż niewątpliwym osiągnięciem habilitanta jest udatne i rzetelne opisanie instytucji Międzynarodowej Organizacji Policji Kryminalnej Interpolu, historii stosunków Polski z tą organizacją, zasad współdziałania Polski z Interpolem, ukazanie zmian w organizacji Policji wynikającej z tego uczestnictwa, oraz, co w zamierzeniu Habilitanta najistotniejsze, ukazanie w trzech współzależnych aspektach międzynarodowej współpracy policyjnej: w aspekcie instytucjonalnym, współpracy operacyjnej i współpracy pozaoperacyjnej. Jest to jedna z nielicznych prac czyniących to w sposób tak kompleksowy i zapewniająca Autorowi pozycję niewątpliwego eksperta w tych zagadnieniach.

W pracy mamy do czynienia z niezwykle starannym, uczynionym ze głębokim znawstwem opisywanej materii, a przy czym nie wolnym od krytycznej analizy, przedstawieniem tych stosunków. Daje to asumpt do wskazania przez Autora na wielorakie korzyści, jakie policja nasza odnosi na co dzień z tego faktu. Realizowana współpraca wymuszać będzie ewolucyjne zmiany zarówno w samej strukturze organizacyjnej jak i w stosowanych przez policję metodach działania. Ścisła współpraca, z czasem, być może będzie skłaniała także do powstania międzynarodowej policji.

IV. Ocena dorobku

Na dorobek naukowy habilitanta składa się, obok analizowanej pracy habilitacyjnej, około 50 prac naukowych, w tym dwie monografie. Ilościowo trudno zaprzeczyć twierdzeniu

że jest to niewątpliwie dorobek znaczący. Tematycznie prace naukowe dra Adriana Szumskiego wiążą się z trzema obszarami. Pierwszy dotyczy kryminalistyki, przy czym publikacje w liczbie 17 koncentrują się na problematyce międzynarodowej współpracy policyjnej. Zaś 9 publikacji dotyczy czynności operacyjno-rozpoznawczych. Problem współpracy międzynarodowej poświęcone są prace dotyczące Interpolu jako organizacji międzynarodowej, udziału polskiej policji w międzynarodowej współpracy policyjnej, wpływu przystąpienia do Unii Europejskiej na międzynarodową współpracę policyjną, udziału polskiej Policji w operacjach pokojowych regulujących konflikty zbrojne o charakterze etnicznym, czy poświęcony wyzwaniom dla współpracy polskiej Policji z Interpolem w kontekście kryzysu migracyjnego w Europie. Prace te ukazują zagadnienia współpracy w ramach Interpolu, która skoncentrowana została na walce z konkretnymi rodzajami przestępczości, będącymi obiektem zainteresowania tej organizacji.

Druga sekwencja artykułów związanych z kryminalistyką dotyczy czynności operacyjno-rozpoznawczych. Do tej grupy zaliczyć należy prace poświęcone sprawdzaniu alibi za pomocą wywiadu policyjnego, kontroli operacyjnej jako formie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, czy inwigilacji jako uzyskiwaniu informacji przez organy ścigania. W jej ramach Autor popelniał także monografię pt. Wykorzystanie taktyki i techniki kryminalistycznej w ramach czynności operacyjno-rozpoznawczych, która jest oparta na rozprawie doktorskiej Habilitanta pod tym samym tytułem. Spotkała się ona dużym zainteresowaniem ze strony środowiska służb mundurowych.

Drugi obszar badawczy związany jest z procedurą karną oraz zagadnieniami z pogranicza problematyki prawnokarnej i kryminalistycznej. Podstawowym dziełem w tym obszarze jest monografia pt. *Tymczasowe aresztowanie w kontekście zasady domniemania niewinności. Aspekty karnoprosesowe i prawno międzynarodowe* wydana przez Oficynę Wydawniczą Arborum z Wrocławia w 2016 roku, ss. 316. Poruszana w pracy problematyka dotyczy instytucji tymczasowego aresztowania czyli najbardziej represyjnego środka zapobiegawczego w kontekście praw i wolności obywatelskich, będącej istotnym instrumentem procesu karnego. Przeprowadzone badania pozwoliły Autorowi na przedstawienie interesującej i ważnej tezy, iż obowiązujące regulacje prawne (zarówno prawa krajowego jak i międzynarodowego) zasadniczo zabezpieczają realizację zasady domniemania niewinności w procesie stosowania tymczasowego aresztowania. Zaletą z punktu widzenia domniemania niewinności, jest także i to, że decyzja o zastosowaniu izolacyjnego środka zapobiegawczego powierzona została organowi w pełni bezstronnemu, jakim jest niezawisły sąd.

Do tego obszaru dorobku zaliczyć należy 15 interesujących artykułów zamieszczonych w zagranicznych i renomowanych polskich organach wydawniczych. Poruszają one takie istotne zagadnienia, jak: fałszywe przyznanie się do winy (fałszywe samooskarżenie), przesłuchanie dzieci i nieletnich oraz wartości dowodowe ich zeznań (wyjaśnień), zagadnienia taktyki przesłuchiwanie biegłego w postępowaniu karnym, zagadnień ekspertyzy dokumentów w postępowaniu cywilnym, bardzo aktualna i niezmiernie ważka problematyka terroryzmu ekologicznego jako przestępstwa.

Trzeci związany jest z aspektami prawnymi współczesnych stosunków międzynarodowych wiążący się z szeroko rozumianą problematyką bezpieczeństwa (około 10 pozycji). Ściśle z tą ostatnią problematyką powiązane są publikacje odnoszące się do zagadnień polsko-ukraińskiej współpracy wojskowej. Opisano tu problematykę działania Polsko-Ukraińskiego Batalionu Sił Pokojowych (POLUKRBAT) oraz współpracę przemysłów obronnych Polski i Ukrainy, wskazując na perspektywy jej rozwoju. Inne prace popełnione w tym obszarze związane są tematycznie z prawnymi aspektami współczesnych stosunków międzynarodowych, dotyczących międzynarodowej ochrony środowiska. W tej sekwencji omówiona została problematyka ochrony wód morskich w świetle Konwencji Narodów Zjednoczonych o Prawie Morza, zagadnienia prawnej odpowiedzialności za szkody spowodowane przez śmieci kosmiczne, czy sytuację Europejskiej Agencji Środowiska. Nieco inne aspekty tych stosunków omówione zostały w artykule dotyczącym statusu prawnego Donieckiej Republiki Ludowej, Łużańskiej Republiki Ludowej. Nieco innych aspektów tej współpracy dotyczą artykuły poruszające problem pozycji prawnej mniejszości narodowych i etnicznych w świetle obowiązującego w Polsce prawodawstwa, czy francuskiej koncepcji integracji Europy w 20-leciu międzywojennym.

Zaprezentowane prace dowodzą dobrej znajomości prezentowanej problematyki. Niewątpliwie dorobek jest znaczny i zaznaczyć należy, iż Autor realizuje konsekwentnie swe zamierzenia. Żałować należy, że niektóre zaprezentowane prace mają charakter bardziej publicystyczny niż naukowy. Wszakże widać w nich kompetencje Habilitanta: śmiałe i odważne stawianie tez i ich dowodzenie. Prace te są ciekawe tematycznie i niewątpliwie bardzo dobrze przygotowane i wykonane, zawierające informacje oczekiwane przez adresatów tych artykułów. Niewątpliwie żałować należy, iż w pracach tych nie dominują zagadnienia prawne, co niekiedy wynika z przedmiotu dokonywanego opisu.

Wśród osiągnięć naukowych habilitanta należy także wymienić Jego czynne uczestnictwo (przygotowanie i wygłoszenie referatów w języku polskim i angielskim) na 25 konferen-

cjach naukowych zarówno krajowych jak i zagranicznych. Habilitant czynnie uczestniczy w pozyskiwaniu i realizacji grantów naukowych (wykazano 4 granty). Inną formą tej aktywności jest członkostwo i działalność w towarzystwach naukowych oraz pełnienie funkcji w kolegiach redakcyjnych „Economia e Diritto”, periodyku „Racja Stanu” oraz „Zeszytach Naukowych Koła Wschodnioeuropejskiego Stosunków Międzynarodowych”.

Odnoszą się do dorobku habilitanta stwierdzić należy, iż jest o niewątpliwie nie tylko poważny ilościowo ale także merytorycznie. Aktywność naukowa Habilitanta nosi cechy wielowłatkowe, została oparta na metodzie dogmatycznej (częściowo empirycznej) i jest niewątpliwie wartościowa pod względem walorów naukowych.

VI. Działalność dydaktyczna, organizatorska i popularyzująca naukę

Habilitant prowadzi zajęcia dydaktyczne (w formie wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów i seminariów) na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, z około 12 przedmiotów na dwu kierunkach (Stosunki Międzynarodowe oraz Bezpieczeństwo Narodowe) Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Wrocławskiego oraz na kierunku „Dyplomacja Europejska”, realizowanym we współpracy z Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Wille’go Brandta. Prowadził też zajęcia dydaktyczne w Wyższej Szkole Prawa im. Heleny Chodkowskiej. Wymiar prowadzonych zajęć znacznie przekracza przewidziane pensum.

Na polu organizacyjnym, zanotował uczestnictwo w komisjach rekrutacyjnych, oraz przygotowuje coroczne sprawozdania zatrudniającej go jednostki organizacyjnej. Jest także aktywny w działaniach popularyzujących naukę, poprzez uczestnictwo w Dolnośląskim Festiwalu Nauki, oraz działaniach promujących Instytut Studiów Międzynarodowych. Za działalność naukowo dydaktyczną i organizacyjną otrzymywał kilkakrotnie nagrody Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego.

VII. Wnioski końcowe

Biorąc pod uwagę wszystkie wyżej sformułowane oceny stwierdzam, że zarówno przedstawiona praca habilitacyjna, jak i pozostały dorobek naukowy habilitanta, a także rezultaty pracy dydaktycznej i organizacyjnej dają wystarczające podstawy do uznania, że dr Adrian Szumski spełnia wymagania określone w art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki .

Uzasadnia to, moim zdaniem dopuszczenie Habilitanta do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego, a w konsekwencji do ewentualnego nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Dr hab. Tadeusz Kocowski prof. UWr